

ชื่อเรื่อง : รูปแบบการจัดการเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาศักยภาพด้านการทำธุรกิจของ
ผู้สูงอายุในจังหวัดสมุทรปราการ
ผู้วิจัย : สุชีลา ศักดิ์เทวิน
หน่วยงาน : คณะวิทยาการจัดการ สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี
ปีที่สำเร็จ : 2563

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่องรูปแบบการจัดการเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาศักยภาพด้านการทำธุรกิจของผู้สูงอายุในจังหวัดสมุทรปราการมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาบทบาทหน้าที่ของบุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาศักยภาพด้านการทำธุรกิจของผู้สูงอายุ 2) ศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของบุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาศักยภาพด้านการทำธุรกิจของผู้สูงอายุ 3) ศึกษารูปแบบการจัดการเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาศักยภาพด้านการทำธุรกิจของผู้สูงอายุ ประชากรที่ศึกษาได้แก่ กลุ่มคนและบุคคล/หน่วยงานที่มีบทบาทหน้าที่เกี่ยวกับการพัฒนาศักยภาพด้านการทำธุรกิจของผู้สูงอายุในจังหวัดสมุทรปราการ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสัมภาษณ์และสอบถามความคิดเห็นเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ สอบถามความคิดเห็น และประชุมสนทนากลุ่ม (Focus Group) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์คือร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์และสังเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า

บทบาทหน้าที่ของบุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อการพัฒนาศักยภาพด้านการทำธุรกิจของผู้สูงอายุ ในจังหวัดสมุทรปราการ 1. ด้านการส่งเสริมการสร้างอาชีพดังนี้ 1) กรมการจัดหางานมีการให้คำปรึกษาและให้บริการแนะแนวอาชีพตามความถนัด 2) กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน มีการส่งเสริมการประกอบอาชีพ และฝึกอาชีพที่เหมาะสมให้แก่ผู้สูงอายุ 3) สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยมีการจัดอบรมหลักสูตรพัฒนาทักษะอาชีพระยะสั้นสำหรับผู้สูงอายุอบรมเพื่อฝึกทักษะอาชีพรวมถึงการพัฒนาอาชีพด้วยเทคโนโลยีและบริการแนะแนวอาชีพ 4) สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดสมุทรปราการ มีการเตรียมความพร้อมประชากรเข้าสู่สังคมวัยสูงอายุอย่างมีคุณภาพการส่งเสริมและขยายโอกาสการทำงานของผู้สูงอายุ 5) สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดสมุทรปราการ มีการส่งเสริมศักยภาพการใช้ภูมิปัญญาผู้สูงอายุสนับสนุนผู้สูงอายุเป็นวิทยากร 6) กองส่งเสริมศักยภาพผู้สูงอายุจังหวัดสมุทรปราการ มีการส่งเสริมการใช้ศักยภาพผู้สูงอายุให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม 7) สำนักงานพาณิชย์จังหวัดสมุทรปราการมีการส่งเสริมและพัฒนาเศรษฐกิจของจังหวัด 8) กรมส่งเสริมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการจัดหาบุคลากรมาสอนอาชีพ 9) มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรีมีการจัดโครงการฝึกอบรมฝีมือแก่กลุ่มผู้สูงอายุและชุมชนในจังหวัดสมุทรปราการ 10) องค์กรพัฒนาเอกชนและหน่วยงานอื่นๆ ส่งเสริมการมีงานทำของผู้สูงอายุบริษัทประชารัฐรักสามัคคี สมุทรปราการช่วยวิเคราะห์กลยุทธ์การตลาด 11) มหาวิทยาลัยหัวเฉียว ให้การอบรมวิชาการ ในการประกอบอาชีพ เช่น อบรมการทำเจลลาดิน 2. ด้านการให้ความรู้ในการทำธุรกิจประกอบด้วย 2.1 ด้านการผลิต มีหน่วยงานที่ให้ความรู้ในด้านการผลิต คือ 1) กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน มีการส่งเสริมการประกอบอาชีพ และฝึกอาชีพที่เหมาะสม 2) สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดสมุทรปราการ มีการจัดอบรมให้ความรู้การพัฒนาผลิตภัณฑ์ การผลิตให้ได้คุณภาพ 3) สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยมีการอบรมเพื่อฝึกทักษะอาชีพ 4) กรมส่งเสริมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการสำรวจความต้องการความสนใจ 5) มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรีมีการจัดโครงการฝึกอบรมฝีมือแก่กลุ่มผู้สูงอายุและชุมชนในจังหวัดสมุทรปราการ 2.2 ด้านการจัดจำหน่าย คือ 1) สำนักงานพาณิชย์จังหวัดสมุทรปราการมีการจัดหาตลาดและศูนย์แสดงสินค้า ส่งเสริมและพัฒนาตลาดสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ 2) กรมส่งเสริมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการจัดตลาดนัดภายในชุมชน และมีคณะกรรมการในการดูแล 3) สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดสมุทรปราการ มีการส่งเสริมให้ลงทะเบียน OTOP เพื่อการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและส่งเสริมด้านการตลาด 4) มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรีมีการจัดงานมหกรรมจำหน่ายสินค้า OTOP ที่มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี สมุทรปราการ เดือนละ 2 ครั้ง นอกจากนี้ยังได้จัดอบรมในเรื่องของการทำตลาดออนไลน์ให้กับชุมชนและผู้สนใจอีกด้วย 2.3 ด้านการบริหารจัดการ คือ 1) สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดสมุทรปราการ มีการจัดหาบุคคลและหน่วยงานมา อบรมให้ความรู้ด้านต่างๆ 2) มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี ให้ความร่วมมือโดยที่สามารถจัดหาบุคลากรที่เหมาะสมมาเป็นวิทยากร

ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของบุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา ศักยภาพด้านการทำธุรกิจของผู้สูงอายุ 1. ด้านการส่งเสริมการสร้างอาชีพ 1) กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ ส่วนท้องถิ่น ผู้สูงอายุมีทัศนคติต่อการทำงานไม่เหมาะสม ผู้สูงอายุที่ประสบปัญหาด้านสุขภาพ และสภาพแวดล้อมที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการทำงาน 2) สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดสมุทรปราการ ผู้สูงอายุไม่เห็นความสำคัญของการทำงาน 3) มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรีมีปัญหาด้านเวลาในการอบรม ส่วนใหญ่จัดวันธรรมดาทำให้ผู้สนใจไม่ได้เข้ารับการอบรมและคนเข้าอบรมน้อย, ด้านการประสานงานกับหน่วยงานภายนอก 4) กองส่งเสริมศักยภาพผู้สูงอายุจังหวัดสมุทรปราการมีปัญหาขาดแหล่งเงินทุนสนับสนุน งบประมาณมีน้อย ขาดอุปกรณ์ส่งเสริมการสร้างอาชีพ ไม่มีการส่งเสริมที่ต่อเนื่อง 2. ด้านการให้ความรู้ในการทำธุรกิจ ประกอบด้วย 2.1 ด้านการผลิต 1) กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน ปัญหาการทำงานของผู้สูงอายุในการผลิตเกี่ยวกับ สุขภาพ สายตา การรับรู้ ความจำ ความละเอียดของผลิตภัณฑ์ อาชีพบางอย่าง ไม่เหมาะสมกับผู้สูงอายุ 2) สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดสมุทรปราการ พบปัญหาว่า ในการผลิตสินค้า บางแห่งสถานที่การผลิต ยังไม่ได้มาตรฐาน 3) สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พบว่า วัสดุที่ใช้ในการผลิต ยังหายากเพราะบางอย่างมีเฉพาะในฤดูกาล 4) กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ ส่วนท้องถิ่น พบปัญหาที่เกิดจากต้นทุนของวัสดุเพื่อการผลิต 5) มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี พบปัญหาในการจัดหา วัสดุในการอบรมให้ความรู้ในด้านการผลิต คือ วัสดุหลายอย่างไม่สามารถเบิกตามระบบได้ เพราะต้องเป็นไปตามนโยบายการเบิกจ่ายของงานการคลัง 2.2 ด้านการจัดจำหน่าย 1) กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน พบปัญหาการขาดแหล่งจำหน่ายสินค้า ปัญหาการขาดเครือข่ายในการจำหน่ายสินค้า 2) สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดสมุทรปราการ OTOP พบปัญหาเรื่องช่องทางจำหน่ายแบบเดิมๆ เน้นให้หน่วยงานภาครัฐช่วยเหลือ 3) กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ ส่วนท้องถิ่น พบปัญหาว่า ยังขาดความรู้ การพัฒนา แหล่งที่ขายสินค้าในตลาดยังไม่ค่อยเป็น และที่สำคัญ สมาชิกยังใช้เทคโนโลยีใหม่ๆ ไม่สะดวกนักกับยุคปัจจุบัน 2.3 ด้านการบริหารจัดการ 1) กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ ส่วนท้องถิ่น พบปัญหาการขาดความรู้ด้านการบริหารจัดการ ไม่มีการบริหารจัดการที่เป็นระบบ 2) สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดสมุทรปราการ พบปัญหาไม่ได้รับความร่วมมือจากคนในชุมชน ระบบเงินทุนในการดำเนินงานด้านการจัดการ น้อยขาดความรู้ด้านการบริหารจัดการ ขาดการบูรณาการหน่วยงานร่วมกัน เพราะปัจจุบันหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่างคนต่างทำ ควรวางเครือข่าย จัดตั้งกรรมการที่ชัดเจน

รูปแบบการจัดการเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาศักยภาพด้านการทำธุรกิจของผู้สูงอายุในจังหวัดสมุทรปราการ มี 3 ส่วนด้วยกัน ประกอบด้วย 1. ขอบข่ายการพัฒนาศักยภาพด้านการทำธุรกิจของผู้สูงอายุ ขอบข่ายภารกิจที่หน่วยที่เกี่ยวข้องควรดำเนินการ ประกอบด้วย 3 ด้าน ดังนี้ ด้านการผลิต ด้านการจัดจำหน่าย ด้านการบริหารจัดการ 2. องค์ประกอบของเครือข่ายความร่วมมือ ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ คือ 2.1 กิจกรรมสำคัญที่เสริมประสิทธิภาพการดำเนินภารกิจของเครือข่าย 2.2 เทคนิควิธีการพัฒนาสมาชิก 2.3 กระบวนการเสริมสร้างพลังอำนาจ (Empowerment) 2.4 คุณลักษณะที่ดีของผู้นำและสมาชิกเครือข่าย 2.5 การปฏิบัติงานของเครือข่ายและการสะท้อนผล 3. กระบวนการ/ขั้นตอนการสร้างเครือข่าย ประกอบด้วย 6 ขั้นตอน 3.1 ขั้นพัฒนาความสัมพันธ์ 3.2 ขั้นตระหนักถึงความจำเป็นในการสร้างเครือข่าย 3.3 ขั้นรักษาความสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง 3.4 ขั้นประสานหน่วยงานองค์กรเครือข่าย 3.5 ขั้นสร้างพันธมิตรสัญญาร่วมกัน 3.6 ขั้นบริหารจัดการเครือข่าย

คำสำคัญ : ผู้สูงอายุ การพัฒนาศักยภาพ รูปแบบการจัดการเครือข่าย

Thesis Title : Management Cooperation Network Model to Develop Business Potential of the Elderly in Samutprakarn Province.
 ผู้วิจัย : suchila saktewin
 หน่วยงาน : Faculty of Management Science Research and Development Institute Dhonburi Rajabhat University
 ปีที่สำเร็จ : 2020

Abstract

The research of “Management Cooperation Network Model to Develop Business Potential of the Elderly in Samutprakarn Province” aims to study; 1) the roles and responsibilities of personnel and agency involved in the business potential development of the elderly, 2) problems and obstacles in working according to the roles and responsibilities of personnel and agency involved in the business potential development of the elderly, 3) management cooperation ,network model to develop business potential of the elderly. The population studied were people and personnel/agency responsible to the business potential development of the elderly in Samutprakarn Province. Instruments used were interview and questionnaire. Data was collected by interview, survey and focus group. Statistics analysis were percentage, means, standard deviation and data was analyzed and synthesized.

The findings showed that:

The roles and responsibilities of personnel and agency involved in the business potential development of the elderly were 1. The aspect of promoting career building consisted of 1) Department of Employment provided counseling service recommending job according to the aptitude. 2) Department of Skill Development offered vocational promotion and suitable job training for the elderly. 3) Office of the Non-Formal and Informal Education offered short career skill development course for the elderly to develop working skills including technology for job development and job counseling service. 4) Samutprakarn Provincial Social Development and Human Security Office gave population preparation for quality senior society and expanded the work opportunity for the elderly. 5) Provincial Community Development Office of Samutprakarn promoted the potential of senior wisdom and encouraged the elderly to be speakers. 6) Division of Older Persons Promotion of Samutprakarn promoted the use of elderly potential for the benefits of the society. 7) Office of Commercial Affairs Samutprakarn promoted and developed the province economy. 8) Department of Local Administration provided personnel for job training. 9) Dhonburi Rajabhat University provided skill training courses for the elderly and community in Samutprakarn. 10) Non-Governmental Organization and other agencies encouraged the employment of the elderly. Pracharath Rak Samakkee Social Enterprise Co.Ltd. Samutprakarn helped analyzing marketing strategies. 11) Huachiew University offered academic training related to job such as gelatin producing training. 2. The aspect of providing business knowledge consisted of; 2.1 Production: There were agencies providing production knowledge. They are; 1) Department of Skill Development offered job promotion and appropriate job training. 2) Provincial Community Development Office of Samutprakarn provided courses on product development, how to make quality products. 3) Office of the Non-Formal and Informal Education offered job skills training course. 4) Department of Local Administration conducted survey on needs and want. 5) Dhonburi Rajabhat University offered skill training course for the elderly and community in Samutprakarn. 2.2 Distribution Channel were; 1) Office of Commercial Affairs Samutprakarn offered finding markets and trade centers, encouraged and developed OTOP market. 2) Department of Local Administration provided market event in community with responsible committee. 3) Provincial Community Development Office of Samutprakarn promoted OTOP registration to continuously develop and enhance marketing. 4) Dhonburi Rajabhat University offered OTOP goods trade fair at Dhonburi Rajabhat University Samutprakarn twice a month and provided training course

on online marketing for community and those interested. 2.3 Administration were: 1) Provincial Community Development Office of Samutprakan provided personnel and agencies to train in various knowledge. 2) Dhonburi Rajabhat University offered in the cooperation to provide suitable personnel as speakers.

Problems and obstacles in working according to the roles and responsibilities of personnel and agency involved in the business potential development of the elderly were found in: 1. The aspect of promoting career building of these agencies: 1) Department of Local Administration found that the elderly had inappropriate work attitudes, some elderly had poor health and the environment was not suitable for working. Provincial Community Development Office of Samutprakan found that some elderly didn't know the importance of working. 3) Dhonburi Rajabhat University faced the problems of time of training as many courses were held during weekdays in which those interested could not attend leading to the number of training participants was small as well as there were some problems in coordination with other agencies. 4) Division of Older Persons Promotion of Samutprakan faced the problems of the lack of funding capital, budget, and skill enhancing equipment as well as no continual promotion. 2. The aspect of providing business knowledge consisted of; 2.1 Production: 1) Department of Skill Development found the elderly problems in production were about health, sight, sense, memory and product details. Some jobs were not suitable for the elderly. 2) Provincial Community Development Office of Samutprakan found that in production, some production sites were not standard. Office of the Non-Formal and Informal Education found that some production materials were difficult to find as they were in only season. 4) Department of Local Administration found the problems from the capital for production materials. 5) Dhonburi Rajabhat University faced the problem of production materials in training courses. Many kinds of materials could not be reimbursed from the budget as they had to be in accordance with the regulation of finance policy. 2.2 Distribution Channel were: 1) Department of Skill Development found the problems of no distribution source and distribution network. 2) Provincial Community Development Office of Samutprakan found that OTOP faced the same old problem of distribution channel that still focused the help from government agency. 3) Department of Local Administration found the problems, that is, the lack of knowledge, development, distribution sources and market. More importantly, members still could not catch up with new technology causing some inconveniences at present. 2.3 Administration were: 1) Department of Local Administration found the problems of lack of knowledge in administration and systematic management. 2) Provincial Community Development Office of Samutprakan found that some people in the community were uncooperative. The administration funds were small. The lack of administration knowledge was also the problem as well as the lack of integration from other agencies causing the involved agencies working on their own. There should be clear network and committee responsible.

The management cooperation, network model to develop business potential of the elderly consisted of 3 parts. They were: 1. Scopes of developing business potential of the elderly, the scopes in which the involved agencies should conduct consisted of 3 aspects, namely, production, distribution channel, and administration. 2. Network component should consist of 5 parts as follows. 2.1 important activities encouraging efficiency of network missions. 2.2 development techniques for members. 2.3 Empowerment. 2.4 Good characteristics of leader and network members. 2.5 The network practice and the reflections. 3. Process/stage in networking consisted of 6 stages. 3.1 Development of relationship. 3.2 Cooperation among agencies. 3.3 Maintaining continual relationship. 3.4 Awareness of the essential in networking. 3.5 Administration of network. 3.6 Commitment making.

Keywords: Elderly, potential development, management network model